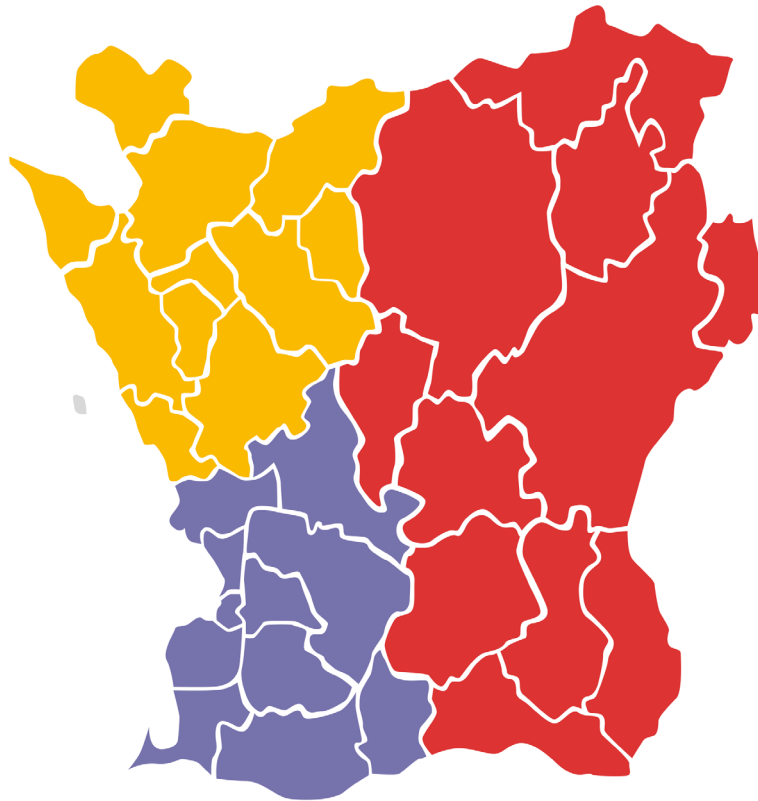

Slutrapport

Hela Vägen

Varför Hela Vägen?

Under 2015–2017 drev Skånes kommuner projektet Plug In 2.0, slutsatserna efter detta projekt var att vi behövde följa upp och finnas kvar längre för unga med neuropsykiatriska funktionsvariationer (NPF) och/eller psykisk ohälsa efter att de påbörjat studier, praktik eller arbete. Vår inställning till att arbeta med de horisontella kriterierna förändrades också under tidigare projekt, från att tycka att vi redan gjorde ett bra arbete såg vi brister i vårt normkritiska arbete. För att öka den normkritiska medvetenheten skulle vi alla aktivt behöva normkritiskt granska vårt dagliga arbete vilket ledde till att vi i Hela vägen gett kunskap och haft ett aktivt arbete med horisontella principer och en specialist på horisontella principer anlätades. Vår tidigare projekterfarenhet visade också att det var enklare att nå och upprätta kontakt med individer som identifierar sig som killar. Att upprätta kontakt med de individer som identifierar sig som tjejer och individer med en ickebinär könsidentitet blev därför ett fokus i Hela Vägen.

Vi visste att risken var och är stor att unga och unga vuxna med NPF faller mellan stolarna och hamnar utanför systemen. Det beror bland annat på att unga med NPF kan ha extra svårt att förstå hur olika myndigheter och samhället fungerar, men även att de på grund av psykisk ohälsa aktivt väljer att inte ta kontakt med myndigheter. Projektet Hela Vägen riktade sig till unga och unga vuxna i åldern 16 - 29 år med en neuropsykiatrisk funktionsvariation upplevda symtom och/eller psykisk ohälsa.

Metoder och arbetssätt

Deltagarna har blivit anvisade från Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, sjukvården och via KAA, det kommunala aktivitetsansvaret, eller andra verksamheter inom kommunerna. Stödet till deltagarna har utformats utifrån varje deltagares situation, intressen och önskemål. Det övergripande målet har varit att bryta det utanförskap som dessa individer har befunnit sig i. Hela Vägen har varit närvarande och tillgängligt och deltagarna har getts tid. Coacherna i projektet har jobbat utifrån metoden Case management, det vill säga coachen har haft en slags samordnande roll gällande insatser för deltagaren, vilket har haft en stor betydelse och gett goda förutsättningar för deltagaren att lyckas. Den generösa projekttiden har gjort att vi kunnat skynda långsamt och reflektera.

Vi uppmärksammade tidigt att många små detaljer gjorde skillnad för våra deltagare i vardagen. Det som vi benämner som Livsfixet kom att bli en av de stora insatserna som gjort enorm skillnad för deltagarna. De vardagliga färdigheterna och erfarenheterna gav också deltagarna förmågan att hantera situationer på arbetsplatsen. Hela Vägen har fångat upp styrkor och på så vis gett deltagarna möjlighet att uppnå sin fulla potential. Vål på en arbetsplats eller i studier har deltagarna fått fortsatt handledning och stöttning enligt metoderna Supported Training/Employment och Supported Education. Hela Vägen har hjälpt till att göra deltagarna jobbredda, matchat dem helt individuellt och det har varit en vinst både för individen och för arbetsgivaren och arbetsplatsen.

Genomförandets påverkan av Covid-19

Covid-19 medförde förändringar för Hela Vägens deltagare och medarbetare. En stor utmaning blev att arbeta för att undvika smittspridning. I samtliga kommuner stoppades alla gruppaktiviteter och i så stor utsträckning som möjligt gavs deltagarna digitala samtal. Flera utav Hela Vägens deltagare kom under den här perioden att må allt sämre och den psykiska ohälsan ökade, en del hade svårt att klara sina studier med enbart digitalt stöd vilket ledde till att kommunerna under vissa perioder erbjöd insatser för ett begränsat antal deltagare och enbart utomhus, även individuella samtal har kunnat hållas utomhus. Covid-19 bidrog också till att en del ungdomar inte heller ville träffa oss av rädsla för smitta.

Sammantaget har Covid-19 gjort det svårare att hålla kontakten med deltagare, framförallt de som varit ovana och obekväma i det digitala formatet. Det har också varit svårare att upprätta kontakt med och hitta arbetsgivare och praktikplatser på grund av Covid-19.

Vår normkritiska lärandeprocess

Hela projekttiden har varit en lärandeprocess för samtliga medarbetare i projektet, inklusive projektledningen. Något vi sett som en framgångsfaktor är att vi varit transparenta och öppna med att vi inte är fullärda och att det är en ständig utmaning att inte påverkas av normer och värderingar. För att kunskapshöja kring normkritiskt arbete och hur vi kan säkerställa att vi inte diskriminerar har vi använt olika metoder. En metod som varit framgångsrik och som visat sig finnas ett stort intresse för är våra seminarier och workshops där vi bjudit in alla som vi kallat för möjliggörare för unga med NPF. För medarbetarna i projektet har det blivit mycket repetition, samtalsträning, quiz och andra former som påmint oss om och om igen om vikten av att granska hur vi tilltalar och bemöter våra deltagare. Vi har också använt oss av fiktiva personer för att synliggöra normer och utmaningar kring att inte vägleda ungdomarna stereotypiskt. Den viktigaste lärprocessen har utan tvekan varit den information vi bett våra experter om, det vill säga deltagarnas input till oss. För att stötta kommunerna i sitt arbete med insamling av expertkunskap så togs ett material fram med fokus på att inte vuxengissa. Vi har också tagit fram en guide för kommunikation till kommunerna med konkreta tips på tilltal i sociala medier.

Vikten av att samverka

Hela Vägen har haft en nära samverkan med Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan då de ofta ingått i en planering tillsammans med deltagarna. Kommunernas olika familjeenheter och ungdomsverksamheter har varit viktiga samarbetsparter för att skapa ett nätverk runt de unga. Samverkan med sjukvården har till viss del ägt rum framförallt på regional nivå med en representant från psykiatri i styrgruppen från början. Med tiden förändrade vi strukturen i styrgruppen och ändrade fokus på samverkan mellan de tre medverkande kommunerna och deras erfarenhetsutbyte. En ny form av samverkansarbete skapades mellan många utav kommunernas enheter och verksamheter. Det byggdes upp en tydligare struktur för att kunna arbeta med de unga i utanförskap. Gemensamma rutiner och arbetssätt för olika verksamheter gav ett smidigare och mer nära arbetssätt vilket minskade risken för att deltagaren skulle ”falla mellan stolarna”. Nätverken har ofta varit avgörande för att nå en fungerande samverkan mellan olika aktörer som finns och behövs runt ungdomen. Detta har varit en stor del i framgången i Hela Vägen.

Samverkan har skett i olika dimensioner. På regional nivå har fokus utifrån samverkan legat på att förändra underliggande strukturer för att skapa fler vägar utan hinder i våra system som ofta krockar. På lokal nivå har fokus varit mer utifrån varje deltagares behov.

Hur har vi förändrat attityder?

Hela Vägen lade ribban högt när det gäller att förändra arbetsgivares attityder till vår målgrupp. Arbetsgivare kontaktades i projektets uppstartsfas för att bilda ett nätverk av potentiella arbetsgivare men också för att skapa medvetenhet och kunskapshöjning kring målgruppen. Deltagarnas intressen, önskemål och ambitioner har legat till grund för kontakt med aktuella arbetsgivare oavsett utfall har arbetsgivaren fått kunskap om NPF. Arbetsplatser som tog emot praktikanter via Hela vägen och/eller anställda deltagare erbjöds uppföljning samt handledning enligt metoden Supported Training/Employment.

Resultat

Hela Vägen har nått ut till och påverkat tillvaron för många unga med neuropsykiatriska funktionsvariationer eller psykisk ohälsa. Detta framgår av att projektet sammantaget har arbetet med 194 deltagare, vilket är mer än det planerade antalet. Av de inskrivna deltagarna hade 169 ungdomar 55 avslutats från projektet vid tidpunkten för denna rapport och av dessa hade drygt 60 % klarat av att gå vidare till arbete, studier eller praktik med stöd av projektet.

Det har varit tydligt att det förebyggande arbetet med tidiga insatser kopplade till målgrupp i grundskolan ger större möjligheter att komma ut i en varaktig sysselsättning. Projektets erfarenheter och arbetssätt har tagits tillvara och blivit en viktig del i den verksamhet som kommer att leva kvar även efter projektet avslutats.

HELA VÄGEN

Hela Vägen var ett ESF-projekt som drevs av Skånes Kommuner tillsammans med Bromölla, Klippans och Vellinge kommun. Läs mer på kfsk.se/helavagen eller skaneskommuner.se.

Bromölla kommun

KLIPPANS
KOMMUN

VELLINGE
KOMMUN

SKÅNES
KOMMUNER

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska socialfonden